RAPPORT TER TERECHTZITTING
in zaak C-137/91 *

I — De feiten

1. *De toepasselijke nationale bepalingen*

In Griekenland bepaalt wet nr. 1809/88 van 29 september 1988/5 oktober 1988 (ΦΕΚ A'222), dat kleinhandelaren die een boekhouding van de tweede of derde categorie van het belastingwetboek voeren, vanaf 1 augustus 1989 elektronische kasregisters moeten gebruiken. Volgens artikel 2, lid 1, mogen deze elektronische apparaten enkel worden gebruikt na te zijn goedgekeurd door een comité van het Ministerie van Financiën. Goedkeuring wordt slechts verleend, indien tenminste 35 % van de waarde van deze apparaten in het binnenland is toegevoegd.

Artikel 14, lid 2, van wet nr. 1914/90 van 17 december 1990 (ΦΕΚ A'178) bepaalt, dat uit de Lid-Staten van de EEG afkomstige apparaten en onderdelen in deze zin als binnenlandse produkten worden beschouwd. Deze bepaling zal echter pas op 1 januari 1993 in werking treden.

2. *De voorgeschiedenis van het geschil*

In november 1988 werd bij de Commissie een klacht ingediend over de Griekse regeling betreffende de aanschaf door handelsondernemingen van elektronische kasregisters. Daarop zond de Commissie de permanente vertegenwoordiging van Griekenland bij de Europese Gemeenschappen twee telexberichten — op 7 december 1988 en 23 februari 1989 — waarbij zij haar om inlichtingen dienaangaande verzocht.

Bij aanmaningsbrief van 8 augustus 1989 verzocht de Commissie de Griekse regering ingevolge artikel 169 EEG-Verdrag, haar standpunt kenbaar te maken over de onverenigbaarheid van de regeling met het gemeenschapsrecht. Op deze brief kwam geen antwoord.

Op 8 juni 1990 bracht de Commissie het in artikel 169, eerste alinea, EEG-Verdrag bedoelde met redenen omkleed advies uit. Zij stelde daarin, dat de Helleense Republiek, door de invoer van elektronische kasregisters in Griekenland te beperken en niet op de verzoeken om inlichtingen noch op de aanmaningsbrief te antwoorden, de krachtens het EEG-Verdrag op haar rustende verplichtingen niet was nagekomen, en verzocht haar het advies binnen een maand op te volgen.

Toen een antwoord van de Griekse autoriteiten uitbleef, besloot de Commissie het onderhavige beroep in te stellen.

* Procestaal: Frans.

II — Schriftelijke procedure en conclusies van partijen

Het verzoekschrift van de Commissie is op 24 mei 1991 ter griffie van het Hof ingeschreven.

De schriftelijke behandeling heeft een normaal verloop gehad. Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

— te verstaan dat de Helleense Republiek, door

1) de Commissie niet de door haar gevraagde inlichtingen te verschaffen,

2) de ondernemingen te verplichten, uitsluitend elektronische kasregisters aan te schaffen die door een comité van het Ministerie van Financiën zijn goedgekeurd en waaraan bij fabricage in Griekenland een waarde van tenminste 35 % is toegevoegd,

de krachtens de artikelen 5 en 30 EEG-Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen;

— de Helleense Republiek te verwijzen in de kosten.

De *Helleense Republiek* concludeert dat het den Hove behage:

— het beroep van de Commissie te verwerpen;

— verzoekster in de kosten te verwijzen.

III — Middelen en argumenten van partijen

A — *De schending van artikel 5 EEG-Verdrag*

De *Commissie* betoogt, dat de Helleense Republiek de krachtens artikel 5 op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen, doordat zij niet de gevraagde inlichtingen heeft verschaft inzake de aanschaf door handelsondernemingen van elektronische kasregisters. Zoals blijkt uit het arrest van 25 mei 1982 (zaak 97/81, Commissie/Nederland, Jurispr. 1982, blz. 1819), zijn de Lid-Staten ingevolge deze bepaling gehouden, duidelijke en nauwkeurige inlichtingen te verstrekken om de Commissie de vervulling van haar taak te vergemakkelijken, en kan de niet-nakoming van deze verplichting op zich reeds de inleiding rechtvaardigen van de procedure van artikel 169 EEG-Verdrag ter vaststelling van dit verzuim.

Door de op 27 en 28 september 1990 te Athene gehouden vergadering, waarop de kwestie met de Griekse autoriteiten is besproken, is de niet-nakoming niet ongedaan gemaakt; deze vergadering heeft immers

plaatsgehad na afloop van de in het met redenen omkleed advies gestelde termijn.

De *Helleense Republiek* betoogt, dat zij artikel 5 EEG-Verdrag niet heeft geschonden, omdat zij de Commissie voor de instelling van het onderhavige beroep alle gevraagde inlichtingen heeft verstrekt tijdens de vergadering op 27 en 28 september te Athene met de vertegenwoordigers van DG III van de Commissie, aan het eind waarvan de Griekse autoriteiten hebben toegezegd de bij wet nr. 1809/88 vastgestelde invoerregeling te wijzigen.

In november 1990 hebben de Griekse autoriteiten de Commissie een voorstel tot wijziging van wet nr. 1809/88 voorgelegd, dat door haar is goedgekeurd. Deze wijziging is opgenomen in een wetsontwerp dat is ingediend bij het Parlement, dat bij de stemming erover een bepaling heeft opgenomen die de inwerkingtreding van de nieuwe wet nr. 1914/90 uitstelt tot 1 januari 1993. De wetstekst is op 31 januari 1991 aan de Commissie gezonden.

B — *Schending van artikel 30 EEG-Verdrag*

De *Commissie* betoogt, dat de in geding zijnde wettelijke regeling in strijd is met artikel 30 EEG-Verdrag, daar zij iedere onderneming verplicht uitsluitend door een comité van het Ministerie van Financiën goedgekeurde elektronische kasregisters aan te schaffen, waaraan bij de fabricage in Griekenland een waarde van tenminste 35 % is toegevoegd.

Dit vereiste heeft een beperkende invloed op de intracommunautaire handel, daar het de invoer in Griekenland van elektronische kasregisters uit andere Lid-Staten belemmert, ook al gaat het daarbij om een indirecte belemmering (zie arrest van 11 juli 1974, zaak 8/74, Dassonville, Jurispr. 1974, blz. 837).

De *Helleense Republiek* erkent, dat wet nr. 1809/88 in strijd is met artikel 30 EEG-Verdrag. Zij wijst er echter op, dat met het oog op de opmerkingen van de Commissie de in geding zijnde bepalingen zijn afgeschaft en vervangen door wet nr. 1914/90, die een nieuwe regeling vaststelt voor de invoer van elektronische kasregisters.

Wat de bepaling betreft waarbij de invoering van de nieuwe regeling tot 1 januari 1993 wordt uitgesteld, hebben de Griekse autoriteiten zich verbonden deze af te schaffen door een nieuwe wetsbepaling, die zal worden opgenomen in het ontwerp van de binnenkort vast te stellen belastingwet.

J. C. Moitinho de Almeida
rechter-rapporteur